

Hana Marie Körnerová
Josef „Pepson“ Snětivý
Alexander Stainforth

TŘI VÁNOČNÍ DÁRKY

Hana Marie Körnerová
Josef „Pepson“ Snětivý
Alexander Stainforth

TŘI
VÁNOČNÍ
DÁRKY

© Hana Marie Körnerová, 2011

© Josef „Pepson“ Snětivý, 2011

© Alexander Stainforth, 2011

Editor © Josef „Pepson“ Snětivý, 2011

Photograph on cover © fotobanka Imagio.cz – TAK spol. s r.o., 2011

Photograph of Alexander Stainforth: Blanka Kovářová-Kašparová, 2011

Autorská práva fotografům, popřípadě dědicům vyhrazena.

Cover & Layout: © Alena Laňková, 2011

© Nakladatelství ČAS, 2011

ISBN 978-80-87470-41-1

HANA MARIE KÖRNEROVÁ

VÁNOČNÍ DÁREK

Vlak uháněl zasněženou krajinou, její neposkvrněnost – bílá a jiskřivá v odpoledním slunci – dráždila oči až k slzám.

V kupé bylo zima. Dívka naklánějící se k nepatrnému kruhovému průhledu uprostřed zamrzlého okna se odvrátila, opřela si hlavu o sedadlo a přetřela si pálicí oči. To určitě ta jiskřivá bělost. Štiplavá stejně jako smutek. Ještě jednou si otřela oči, vyhnula se pohledům ostatních pasažérů a ze všech sil se snažila potlačit svíravý pocit v hrdle, vyvolaný polykanými slzami. Bylo to pořád horší. Čím déle trvala cesta a únava se stupňovala, tím těžší bylo překonat slabost.

Ostatní cestující spolu čas od času prohodili pár slov, dáma v koutě se téměř nepřetržitě bavila se svou společnicí, jen ona za celou cestu nepromluvila jediné slovo. Věděla, že tím vzbuzuje zvědavost, ale nedokázala se přimět, aby promluvila tou velmi těžkou řečí, jejíž slova se tak snadno vzpříčila v krku. Čeština byla matčina rodná řeč, z níž se kdysi v dětství naučila pár slov. Nikdy ji nenapadlo, že je bude potřebovat. Ani ve snu si neuměla představit, že by někdy mohla opustit domov, navždy odjet z Francie a vydat se do neznámé země, která se měla navždy stát jejím útočištěm.

Vlak zpomalil a posléze zastavil, dveře kupé se otvíraly, z peronu zaznívaly hlasy, ale slovům nerozuměla. Na velké plechové tabuli, houpající se ve větru, přečetla jméno stanice. Neuměla je vyslovit, ale znala je nazpaměť a vě-

děla, že k cíli zbývají pouhé dvě zastávky. Několikadenní vyčerpávající cesta se chýlila k závěru.

Dveře kupé se otevřely, dovnitř spolu s korpulentní dámou pronikl závan ledového větru a na podlahu se sneslo několik sněhových vloček, které rychle roztály a proměnily se ve špinavou kaluž.

Korpulentní dáma se usadila těsně k oknu a dívka tak přišla o jediné rozptýlení, které jí cesta nabízela - výhled kouskem nezamrzlého skla. Zavřela raději oči a nechala je tak po celou dobu, kdy si dáma vyměňovala obvyklé zdvořilostní věty s ostatními cestujícími. Většině z nich rozuměla, byly to jednoduché fráze o počasí, mrazu a přicházejících Vánocích. Vánoce...

V posledních třech letech je trávivaly s matkou samy. Otec padl v září devatenáct set sedmnáct, několik měsíců potom, co ho povolali. Jí bylo právě sedmnáct let, stejně jako novému století. Nedokázala se s tím vyrovnat, nesla jeho smrt ještě mnohem hůř než matka. Otec ji hýčkal, byla jedináček a narodila se v době, kdy už rodiče v podobný zázrak ani nedoufali. Maminka byla mnohem mladší, otec si ji přivezl z ciziny v době, kdy už byl dávno zralým mužem, jí bylo pouhých osmnáct let. Často s úsměvem vzpomínala, jak se zamilovala a - nedbajíc na výhrůžky rodiny - hodila všechno za hlavu a odešla s ním do Francie.

„A šla bych ještě dál,“ říkávala. „Až na kraj světa.“

To byla věta, kterou opakovala tenkrát. Kdysi, ve šťastných dobách. Po otcově smrti ji vyměnila za jinou:

„Nevím, jak bez něho dokážu žít.“

Nedokázala. Letos v létě onemocněla a z banálního nachlazení se vyklubal zápal plic.

„Ona vůbec nebojuje,“ říkával se starostlivou tváří lékař, který docházel do domu. „Vypadá to, jako by ani bojovat nechtěla. Nemá žádnou vůli k životu. Musíte ji víc povzbuzovat, jinak se neuzdraví!“

Žádné povzbuzování nepomohlo. Zemřela před měsícem, zesláblá, jako by v ní oheň života dohořel už dávno.

Dívka při té vzpomínce křečovitě sevřela ruce, schované v rukávníku, a ještě pevněji stiskla víčka, aby za nimi uvěznila slzy, které se jí draly do očí.

Nikdy nezapomene na strašné dny po otcově smrti, na přítomnost cizích lidí v domě, na pohřeb a na maminkinu nejlepší přítelkyni, která jí nabídla, že pro ni sežene místo guvernantky.

Uvažovala o té možnosti jako o jediné realitě, ale notář pověřený čtením závěti ji rychle vyvedl z omylu.

„Je vám dvacet let,“ řekl odmítavě, když mu nastínila, jak si představuje svou budoucnost. „Ještě rok nebudete plnoletá a nemůžete o sobě rozhodovat. Vaše matka vám stanovila poručníka a já zde mám jeho vyjádření, že souhlasí se všemi podmínkami a bere na sebe veškeré závazky.“

„Kdo je to?“ zeptala se s nepříjemným pocitem, že se děje něco, čemu se nedokáže bránit.

„Vaše teta Alžběta, mladší sestra vaší paní matky.“

„Ale o té já nic nevím,“ hlesla. „Nikdy jsem ji neviděla, ani nevím, kde žije.“

Notář se podíval do svých listin a pak poprvé vyslovil ono cize znějící jméno: „Podlesí“.

„Je to v Čechách,“ dodal na vysvětlenou. „Tam by teď měl být teď váš nový domov.“

Vyřizování všech formalit zabralo víc než měsíc, ale ona si přála, aby trvalo ještě mnohem déle. Aby se co nejvíc oddálil její odjezd do vyhnanství, neboť jak jinak mohla nazývat místo, kde si nepřála žít a kde lidé mluvili řečí, která jí připadala cizí?

Notář sehnal všechna potřebná povolení a zařídil prodej domu. Poslední týden v něm žila už jako host. Host v místech, kde strávila většinu života.

Několik dní před odjezdem jí přišel dopis. Psaný bezvadnou francouzštinou. Písmo neznala, ale styl byl vytříbený a obsah uklidňující. Neznámá teta Alžběta posílala instrukce na cestu a opakovaně tvrdila, že se na její příjezd těší.

Den před odjezdem začalo hustě sněžit a sníh provázel dívku po celou cestu Evropou. Pod jeho příkrovem se krajina zdála všude stejná. Chladná a smutná jako plátno na rubáš.

„Není vám něco?“

Teprve když hlas zopakoval větu podruhé, uvědomila si dívka, že otázka zřejmě patří jí. Tok vzpomínek se rázem přetrhl a ona byla zpátky v realitě, podtržené monotónním duněním vlakových kol.

Otevřela oči, dosud lesklé zadržovanými slzami, a pohlédla na dámu vedle sebe. V její tváři si přečetla starost

a účast, ne zvědavost jako u ostatních cestujících, a tak se pokusila o úsměv a zavrtěla hlavou. Vypravit ze staženého hrdla slova v řeči, kterou příliš neovládala, bylo v této chvíli nad její síly.

„Nemohu vám nějak pomoci?“ zeptala se dáma a účast v jejím hlase byla ještě patrnější.

Dívka znovu zavrtěla hlavou a její pokus o úsměv byl tentokrát mnohem zdařilejší.

Zastávka, kterou měla zapsanu jako cílovou, se jmenovala Lipová. Už doma si našla význam slov Lipová a Podlesí a ta dvě poetická jména ji poněkud smířila s cestou do neznáma.

Když vlak zastavil, sebrala příruční zavazadlo a zamířila k otevírajícím se dveřím kupé. Na schůdcích se ještě otočila. Všechny pohledy se upíraly na ni. Všechny zvědavé, jeden účastný. Těm prvním se mírně uklonila na pozdrav, tomu poslednímu kromě úklony věnovala i úsměv. Třetí úsměv toho dne.

Než za ní průvodčí zavřel dveře kupé, stačila ještě zaslechnout soucitná slova:

„Chudinka. Tak mladá a hezká, a - nemá!“

Ta věta jí nic neříkala, teprve o pár týdnů později se měla dovědět, co znamená.

Šla podél vlaku dopředu k poštovnímu vozu, odkud zřízenci právě vykládali její zavazadla. Tři kufry, z toho jeden velký proutěný - to bylo všechno, co si přivážela z minulého života. Všechno, co ve věku dvaceti let tvořilo její majetek. Žalostná hromádka na nosičově vozíku.

Vlak zapískal, pohnul se kupředu a ona zůstala na peronu, z něhož se pomalu vytráceli lidé. Snažila se mezi těmi, co zůstali, objevit známou tvář. Tvář ženy, která by měla něco z maminčiny podoby. Drobnější, tmavovlasá, s velkýma tmavýma očima.

Nikdo takový tu nebyl. Několik žen, které předtím zahlédla u vchodu do nádražní budovy, už odešlo. Zůstali tři muži v zasněžených kloboucích a kabátech. Žádný z nich se nedíval jejím směrem. Otočila se ke zřízenci se zavazadly a pokrčila rameny. To, že by ji na nádraží nikdo nečekal, ji vůbec nenapadlo. Dlouhá nepohodlná cesta vyvrcholila jako ve zlém snu.

Nadechla se a pak odhodlaně zamířila k nádražní budově. V duchu si sumírovala větu, kterou se zeptá na cíl své cesty, Podlesí.

Než ji stačila dát dohromady, objevil se na konci peronu prostovlasý muž v rozepnutém kožichu. Spěchal a znepokojeně se rozhlížel. Když ji spatřil, v očích se mu objevila úleva. Došel až k ní, přátelsky se usmál a nejčistší francouzštinou s nepatrným cizím přízvukem řekl:

„Dobrý den, vy jste určitě Marguerita Belmontová. Dovolte mi, abych vás jako první přivítal na půdě vašeho nového domova. Jmenuji se Richard Dvořák.“

Když viděl, že nijak nereaguje, rychle pokračoval: „Vaše teta nemůže pro lehké nachlazení opustit dům, a tak mě pověřila, abych vás dovezl do Podlesí sám. Omlouvám se za zpoždění, nepočítal jsem s tím, že napadne tolik sněhu. Cesta je místy neprůjezdná, dvakrát jsem uvízl v závějích.“

Všiml si, jak se v ostrém větru, profukujícím prázdné kolejiště, choulí do cestovního pláště, a okamžitě změnil téma.

„Pojďte, zavedu vás k saním. Pořádně se zabalíte do kožešin, čeká nás ještě dlouhá cesta.“

Ráda ho poslechla, nohy ji zábly a ruce zastrčené do rukávníku byly studené jako led.

Před nádražím stály několikery sáně, některé s kočím, jiné prázdné. Koním stoupala od hlav pára a srážela se v drobných krystalcích na srsti a hřívách.

Muž zamířil k velkým, zánovně vypadajícím saním, zabalil dívku do kožešin, připravených na sedadle, a sám se vrátil do nádražní budovy, aby se postaral o její zavazadla.

Pokoušela se zahlédnout něco z okolí, ale budova nádraží stála až za městem a to teď pomalu mizelo v bílém příkrovu.

Muž se vrátil se zavazadly, řemeny je připevnil dozadu k saním, sedl si vedle dívky, zachumlané v kožešinách, a pobídl koně.

Cesta byla skutečně špatná a dlouhé jazyky navátého sněhu ji činily téměř nesjízdnou. Chumelilo stále silněji, okolní krajina, podle všeho rovná jako stůl, se propadala do bílého ticha, rušeného jen cinkotem rolníček.

Muž se několikrát obrátil k dívce s krátkou poznámkou, ale na skutečnou konverzaci nebylo ani pomyšlení, na to měl příliš práce s udržením saní na cestě.

Ve chvíli, kdy se Margueritě začalo zdát, že jízda nikdy neskončí, vylouply se z chumelenice obrysy prvních

domů. Tázavě se otočila ke svému průvodci. Souhlasně kývl a rukou, v níž držel bič, opsal velký oblouk.

„Jsme doma. Tohle je Podlesí.“

Z městečka spatřila jen dlouhou ulici, kterou vjeli na náměstí s Mariánským sloupem. Vpravo zahlédla věž kostela, vlevo radnici s hodinami ve štítě a s podloubím v průčelí. Ulice vedoucí z náměstí se mírně svažovala, domy tu nebyly tak namačkané na sobě a vypadaly mnohem blahobytněji. Všechny měly zahradu obehnanou buď tepanými mřížemi, nebo zdí ze světlého kamene.

Saně projely jedinou otevřenou bránou, opsaly půlkruh a zastavily před krytým vchodem.

Do vánice vyběhly dvě postavy zachumlané do vlňáků, pomohly dívce ze saní a odváděly ji do domu. Obrátila se, aby poděkovala svému průvodci, ale ten už byl otočen zády a pobízel koně k posledním metrům cesty.

Hala domu byla příjemně vyhřátá, ze dvou postav zachumlaných do vlňáků se vyklubaly mladé služky v tmavých šatech a bílých zástěrách, které obratně vyprostily dívku z kožešin i cestovního pláště a odebraly jí klobouk. Neustále se usmívaly, ale hovořily tak rychle, že jim nerozuměla ani slovo. V rozpacích se usmívala také a nechala sebou manipulovat jako loutka. Úsměv jí ztuhl až ve chvíli, kdy spatřila ženu sestupující po schodišti. Okamžitě pochopila, kdo to je, i když mezi ní a matkou neexistovala prakticky žádná podoba. Uvědomila si, že celou dobu podvědomě očekávala drobnou ženu, tmavovlasou a tmavookou, jako byla matka.

Teta Alžběta byla vysoká, světlouhlá a její oči v bledém, poněkud odulém obličejí měly světle modrou, průhlednou barvu. Vypadaly bezvýrazně a Marguerita poněkud zaváhala, než vykročila blíž. Teta zůstala stát na posledním schodu a děvče muselo pořádně zvednout hlavu, aby jí mohlo pohlédnout do tváře.

„Vítám tě.“ Hlas byl mdlý a bezvýrazný stejně jako oči, ruka měkká a trochu vlhká.

Teta promluvila česky a děvče jí proto česky odpovědělo: „Děkuji.“

Bylo to první české slovo, které od příjezdu na nádraží pronesla, a dobře si všimla, jak jeho silný francouzský přízvuk tetu zarazil.

„Doufám, že tě Karolína naučila mluvit česky!“

Bylo to spíše konstatování než otázka, a Marguerita si připadala provinile, když musela odpovědět.

„Jen velmi málo.“

„No to je dost velká komplikace! Já francouzsky neumím a pochybuju, že bych se to ještě chtěla učit. Pokud se spolu máme domluvit, budeš se muset naučit česky!“

„Ale - psala jste mi přece dopis, domnívala jsem se...“

Dveře haly se otevřely, ledový závan větru rozvlnil závěsy a přivál dovnitř několik sněhových vloček. Vešel Margueritin průvodce, tvář měl zčervenalou mrazem, ve vlasech a na límci kožichu mu tál sníh. Samozřejmě, s jakou vstoupil, dívku překvapila, celou cestu se domnívala, že je to tetin zaměstnanec, nepovažovala ho sice za vozku, ale nejvýš za správce.